

Abstrakt

Úvod

Benzodiazepiny (BZD) jsou jednou z nevíce diskutovaných skupin léčiv potenciálně nevhodných pro starší pacienty. Kvůli snížené funkci eliminačních orgánů a zvýšené citlivosti cílových receptorů jsou senioři zvláště zranitelní k jejich nežádoucím účinkům a jsou ve zvýšeném riziku vážných polékových komplikací, jako jsou pády, ortostatická hypotenze, synkopy, deprese, snížení kognitivních funkcí a léková závislost. Senioři v zařízeních dlouhodobé péče jsou ještě rizikovější vůči nežádoucím lékovým událostem kvůli svému horšímu zdravotnímu stavu, časté polymorbiditě, polyfarmakoterapii a zvýšené geriatrické křehkosti. Omezení preskripce BZD seniorům je součástí snah o racionální geriatrickou farmakoterapii a lepší zdravotní stav a kvalitu života starších pacientů.

Metodika

Tato diplomová práce přináší aktuální výsledky týkající se používání BZD v českých léčebnách dlouhodobě nemocných, získané z dat sesbíraných v letech 2022 až 2023 jako součást projektu START/MED/093 pod názvem „Racionální geriatrická farmakoterapie, léková pochybení a dostupnost klinicko-farmaceutických služeb v dlouhodobé péči.“ Data byla sbírána ve třech lokalitách, a to v Hlavním městě Praha, Ústeckém kraji a Pardubickém kraji. Pro každého pacienta byl zaznamenán kompletní seznam užívaných léků včetně dávkování, lékové formy, délky terapie a bylo provedeno komplexní geriatrické vyšetření nemocných s pomocí nástroje interRAI LTCF. Studie se zúčastnilo celkem 225 pacientů. Analyzovali jsme celkovou prevalenci užívání BZD a vybrané potenciálně nevhodné postupy ve farmakoterapii v tomto vzorku.

Výsledky

Průměrný věk pacientů v dlouhodobé péči byl 80,0 let a 66,7 % vzorku tvořily ženy. Celková prevalence užívání BZD byla 18,7 % (u souboru 225 pacientů). Konkrétně byl užíván alprazolam (19,0 %), bromazepam (14,3 %) a oxazepam (69,0 %). Doporučená denní geriatrická dávka nebyla u žádného pacienta překročena a doporučená jednotlivá geriatrická dávka byla překročena pouze u 1 pacienta. Kombinace BZD se sedativní medikací byla přítomna u 24 (57,1 %) uživatelů BZD. Psychotropní hyperpolyfarmakoterapie, definovaná

pro účely této studie jako užívání 4 a více psychotropních léčiv, byla nalezena u 10 (23,8 %) uživatelů BZD. Lékové interakce (střední nebo vysoké klinické závažnosti) se objevily v terapii pouze 2 (4,8 %) uživatelů BZD a BZD byly indikovány na nespavost u 4 (9,5 %) jejich uživatelů. BZD byly podávány déle jak 4 týdny u 16,7 % pacientů.

Závěr

Námi zjištěná celková prevalence užívání BZD v českých léčebnách dlouhodobě nemocných byla velmi nízká a srovnatelná s českým výsledkem z evropské studie SHELTER (2009–2014). Absence užívání dlouhodobých BZD může být signálem adherence k doporučením z českých expertních kritérií v oblasti potenciálně nevhodné geriatrické preskripce z roku 2012. Nicméně vzhledem k současným geriatrickým doporučením, je třeba ještě zlepšit délku užití BZD, což mohou umožnit i nové klinické přístupy, jako je např. deprescripce BZD.

Podpora: Tato studie byla podpořena granty START/MED/093, NETPHARM

CZ.02.01.01/00/22_008/0004607, I-CARE4OLD H2020 – 965341, Cooperatio programem (skupina KSKF1) Farmaceutické fakulty v Hradci Králové, Univerzity Karlovy a SVV260 665.